

रास्कोट राजपत्र

खण्ड ६

संख्या २

मिति: २०७९।०३।१९

प्रथम पटक संशोधन मिति: २०७९।०९।२७

भाग १

रास्कोट नगरपालिकाको सुचना

नेपाल संविधान धारा २२६ को उपधारा (२) बमोजिम निर्माण गरिएको स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा १०२ उपदफा (३) बमोजिम सर्वसाधारण जनताको जानकारीका लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

नगर प्रहरी ऐन, २०७९

प्रस्तावना: नगरपालिकाभित्र कानूनको शासन स्थापित गर्दै नागरिकहरूलाई न्याय, सुरक्षा तथा व्यवस्थाको प्रत्याभूति गर्न, बजार क्षेत्रको प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्न, नगर क्षेत्रभित्रका प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक स्रोत र सम्पदाको संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्न तथा जुनसुकै बेला आउनसक्ने विपद् र अन्य आकस्मिक घटनाहरूको तत्काल सम्बोधन र समन्वय गरी नागरिकको जीउधनको सुरक्षा गर्दै, नगरभित्र सुव्यवस्था कायम गरी नगरवासीलाई स्थानीय सरकारको अनुभूति प्रदान गर्नको लागि नगर प्रहरीको गठन, सञ्चालन तथा व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

नेपालको संविधानको धारा ५७ (४) तथा अनुसूची ८ मा भएको व्यवस्था र धारा २२६ बमोजिम रास्कोट नगरपालिकाको नगर सभाबाट पारित गरी यो ऐन जारी गरिएको छ ।

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस ऐनको नाम “रास्कोट नगरपालिकाको नगर प्रहरी ऐन, २०७९” रहेको छ ।

(२) यो ऐन नगर सभाबाट स्वीकृत भई स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित भएको मितिदेखि लागू हुनेछ ।

२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा —

- (क) प्रमुख’ भन्नाले रास्कोट नगरपालिकाको प्रमुख सम्झनु पर्छ ।
- (ख) “उप प्रमुख” भन्नाले रास्कोट नगरपालिकाको उप प्रमुख सम्झनु पर्दछ ।
- (ग) “कार्यालय” भन्नाले नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय सम्झनु पर्दछ ।
- (घ) “जवान” भन्नाले नगर प्रहरी सहायक निरीक्षक बाहेकका नगर प्रहरी जवान सम्झनु पर्छ ।
- (ङ) “तोकिएको” वा “तोकिए बमोजिम” भन्नाले यो ऐन अन्तर्गत बनेको नियम वा कार्यविधिमा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्छ ।
- (च) “नगर कार्यपालिका ” भन्नाले नगरपालिकाको नगर कार्यपालिका सम्झनु पर्दछ ।
- (छ) “नगर सभा” भन्नाले रास्कोट नगरपालिकाको नगर सभा सम्झनु पर्दछ ।
- (ज) “नगर प्रहरी कर्मचारी” भन्नाले नगर प्रहरी सहायक निरीक्षक, नगर प्रहरी हवलदार र नगर प्रहरी जवान समेतलाई सम्झनु पर्छ ।
- (झ) “पदपूर्ति समिति” भन्नाले दफा (९) बमोजिमको पदपूर्ति समिति सम्झनु पर्छ ।
- (ञ) “प्रमुख” भन्नाले रास्कोट नगरपालिकाको प्रमुख सम्झनु पर्दछ ।
- (ट) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले नगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद २

नगर प्रहरी सेवा गठन, रेखदेख र नियन्त्रण

३. **नगर प्रहरीको व्यवस्था:** (१) नगरपालिकामा नगर प्रहरी सेवा रहनेछ ।

(२) नगर प्रहरी सेवामा रहने नगर प्रहरी कर्मचारीहरूको तह, श्रेणी र संख्या नगर कार्यपालिकाको बैठकले निर्धारण गरी नगर सभाले स्विकृत गरे बमोजिम हुनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम नगर कार्यपालिकाले नगर प्रहरीको दरबन्दी सिर्जना गर्नु अघि सो पद सिर्जना गर्नका कारण, कार्यबोझ, कार्यप्रकृति, आवश्यकता र औचित्यका आधारमा संगठन तथा सर्वेक्षण गरी गर्नुपर्नेछ ।

(४) नगर प्रहरीको संगठन समावेशी स्वरूपको हुनेछ ।

(५) नगरपालिकाले प्रत्येक पदको कार्य विवरण तयार गर्नेछ, र त्यस्तो कार्य विवरणमा सम्बन्धित पदको काम, कर्तव्य र अधिकार समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

४. नगर प्रहरीको सञ्चालन एवं परिचालन: (१) नगर प्रहरी नगरपालिका प्रति उत्तरदायी हुनेछ ।

(२) नगर कार्यपालिकाले नगर प्रहरीको रेखदेख, निर्देशन र नियन्त्रण गर्नेछ ।

(३) नगर कार्यपालिकाको आदेश र निर्देशनको पालना गर्नु प्रत्येक नगर प्रहरी कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ ।

५. नगर प्रहरी कर्मचारीको काम कर्तव्य र अधिकार: (१) नगरपालिकाको काम कर्तव्य कार्यान्वयन गर्न र नगरपालिकाले तोकेको काम गर्नु नगर प्रहरीको कर्तव्य हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) का अतिरिक्त देहायका कामहरू गर्न नगरप्रहरीको कर्तव्य हुनेछ ।

(क) नगरपालिकाको सम्पत्ति र सम्पदाको संरक्षण गर्ने,

(ख) नगरपालिका बाट आयोजित सभा समारोह, परम्परा, जात्रा, चाडपर्व, आदि व्यवस्थापनमा सहयोग पुऱ्याउने,

(ग) नगर बजार, सडक, पार्किंग स्थल व्यवस्थापनमा सहयोग पुऱ्याउने,

(घ) नगर सरसफाई सम्बन्धी मापदण्ड कार्यान्वयन गर्ने गराउने,

(ङ) न्यायिक समितिले गरेका आदेश फैसला कार्यान्वयनमा सहयोग पुऱ्याउने,

(च) स्थानीय तहको कार्यालय परिसर, सार्वजनिक, ऐलानी, पर्ती जग्गा, सार्वजनिक भवन तथा भौतिक पूर्वाधारको संरक्षण र सुरक्षा गर्ने,

(छ) विपद् व्यवस्थापनमा सहयोग पुऱ्याउने,

(ज) नगरपालिकाभिन्न नागरिक स्वतन्त्रता तथा मानव अधिकारको संरक्षण तथा

सुशासन प्रवर्धनमा सहयोग पुऱ्याउने,

- (झ) सार्वजनिक सुरक्षा व्यवस्था तथा अपराधको रोकथामसंग सम्बन्धित आवश्यक सूचना सकलन, विक्षेपेण र मूल्याङ्कन गरी अधिकार प्राप्त अधिकारी समक्ष पेश गर्ने
- (ञ) नगरपालिकाले तोके बमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने गराउने,
- (३) नगर प्रहरीको ड्युटीको खटन पटन तथा अन्य जिम्मेवारीको बाँडफाँड कार्यालय प्रमुखले तोके बमोजिम नगर प्रहरी प्रमुखले गर्नेछ र सोको जानकारी कार्यालयलाई दिनेछ ।
- (४) कार्यालयले तोकेको जुनसुकै समयमा पनि काम गर्न नगर प्रहरीको कर्तव्य हुनेछ ।
- (५) नगर प्रहरी प्रमुखले नगर प्रहरीको हाजिरी, बिदा तथा ड्युटी रोस्टरको अभिलेख अद्यावधिक गरी राख्नेछ ।
- (६) दैनिक रूपमा नगर प्रहरीबाट भए गरेको कार्य सम्पादनको प्रतिवेदन प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत मार्फत नगर प्रमुख समक्ष पेश गर्नेछ ।

परिच्छेद — ३

नगर प्रहरीको नियुक्ति र सेवा शर्तसम्बन्धी व्यवस्था

६. पदपूर्ति: (१) नगर प्रहरी सहायक निरीक्षक पदमा साठी प्रतिशत खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा र बाँकी पदहरूमा बहुवाद्द्वारा पदपूर्ति गरिनेछ ।

(२) नगर प्रहरी जवान पदमा सतप्रतिशत खुल्ला प्रतियोगिताबाट पदपूर्ति गरिनेछ ।

(३) खुल्ला प्रतियोगिताबाट पदपूर्ति हुने पदहरूमा तोकिए बमोजिम समावेशिताको आधारमा हुनेछ ।

(४) नगर प्रहरी सेवाका खुला प्रतियोगिता र बहुवाद्द्वारा पूर्ति हुने पदहरूको निर्धारण पदपूर्ति समितिले गर्नेछ ।

(५) नगर प्रहरीको नियुक्तिका लागि आवश्यक पर्ने लिखित परिक्षा, शारिरिक तन्दुरुस्ती, अन्तवार्ताको विधि, परीक्षाको पाठ्यक्रम तथा परीक्षा प्रणाली सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

७. नगर प्रहरीको न्यूनतम योग्यता तथा अयोग्यता: (१) खुला प्रतियोगिताद्वारा नियुक्त हुने नगर प्रहरी सेवाको विभिन्न पदमा उम्मेदवार हुन चाहने न्यूनतम शैक्षिक योग्यता र अन्य योग्यता नगर प्रहरी कार्यविधिमा तोके बमोजिम सेवाको हुनेछ ।

(२) देहायको व्यक्ति नगर प्रहरी सेवामा नियुक्त हुन अयोग्य मानिनेछ:

- (क) गैर नेपाली नागरिक,
- (ख) नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा कसूरदार ठहरिएको,
- (ग) भविष्यमा सरकारी सेवाका लागि अयोग्य ठहरिने गरी सेवाबाट बर्खास्त भएको,
- (घ) अदालतबाट मानव अधिकार हननमा कसूरदार ठहरिएको ।

(३) देहायको व्यक्ति नगर प्रहरी सहायक निरीक्षक, नगर प्रहरी हवलदार र नगर प्रहरी जवान सेवामा नियुक्त हुन योग्य मानिनेछ:

क. सहायक निरीक्षकको हकमा,

- (अ) नेपाली नागरिक भएको
- (आ) उमेरको हकमा सहायक निरीक्षकको लागि २१ बर्ष पुरा गरी ४० बर्ष ननाघेको
- (इ) शैक्षिक योग्यताको हकमा कम्तीमा प्रविणता तह वा सो सरह उत्तर्णी गरेको,

ख. नगर प्रहरी हवलदारको हकमा,

- (अ) नेपाली नागरिक भएको
- (आ) उमेरको हकमा नगर प्रहरी हवलदारको लागि उमेर २१ बर्ष पुरा गरी ४५ बर्ष ननाघेको ।
- (इ) शैक्षिक योग्यताको हकमा कम्तीमा १० कक्षा पास गरेको ।

ग. नगर प्रहरी जवानको हकमा,

- (अ) नेपाली नागरिक भएको ।
- (आ) उमेरको हकमा सहायक निरीक्षकको लागि १८ बर्ष पुरा गरी ४० बर्ष ननाघेको ।
- (इ) शैक्षिक योग्यताको हकमा कम्तीमा ८ कक्षा पास गरेको ।

८. मापदण्ड र कार्यविधि बमोजिम हुने: (१) खुला प्रतियोगितात्मक परिक्षाद्वारा समावेशी सिद्धान्तका आधारमा पदपूर्ति गरिने कार्यविधि, मापदण्ड तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

प्रथम पटक संशोधन मिति: २०७९।०९।२७ गते

- परिच्छेद-३ को दफा ७(३) मा नगर प्रहरी हवलदार पद थप गरिएको ।
- परिच्छेद-३ को दफा ७(३) को 'ख' थप गरिएको ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कार्यविधि तथा मापदण्ड निर्धारण गर्दा देहायको विषय स्पष्ट खुलाउनु पर्नेछ ।

- (क) महिला तथा आर्थिक र सामाजिक रूपमा पछाडि परेका तोकिए बमोजिमका वर्ग, जाति तथा क्षेत्र र जनयुद्ध तथा जनआन्दोलनका घाइते बेपत्ता र सहिद परिवार मध्येबाट यस ऐन बमोजिमको न्यूनतम योग्यता पुगेका व्यक्तिहरूबीच मात्र प्रतिस्पर्धा गराई पदपूर्ति गरिने,
- (ख) एक भन्दा बढी समावेशी समूहबाट प्रतिस्पर्धा गर्न पाउने अवस्था रहेछ भने सम्बन्धित उम्मेदवारले रोजेको कुनै एउटा समूहबाट मात्र प्रतिस्पर्धा गर्न पाउने,
- (ग) एक तह वा श्रेणीमा यस दफा बमोजिमको समावेशीको सुविधा लिई सकेपश्चात माथिल्लो तह वा श्रेणीमा पुनः त्यस्तो सुविधा नपाउने ।

९.पदपूर्ति समिति: (१) नगरपालिकामा नगर प्रहरी सहायक निरीक्षक, नगर प्रहरी हवलदार र नगर प्रहरी जवानको पदपूर्तिको कार्यविधिमा उल्लेख गरिएको समितिले नै नगर प्रहरीहरूको लागि पनि पदपूर्ति समितिको काम गर्नेछ ।

(२) नगर प्रहरीको नयाँ पदपूर्तिका लागि आवश्यकता अनुसार छनौट प्रकृत्यामा जिल्ला वा नगरपालिका भित्रको नेपाल प्रहरी कार्यालयको प्रमुख वा प्रतिनिधिलाई पनि विज्ञको रूपमा आमन्त्रित गर्न सकिनेछ ।

१०. पदपूर्ति समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: (१) नगर प्रहरी कर्मचारीको पदपूर्तिको सिलसिलामा पदपूर्ति समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:

- (क) खुला र बहुवाबाट हुने पदपूर्तिको लागि प्रतिशत निर्धारण गर्ने ।
- (ख) पदपूर्ति कार्यतालिका बनाउने ।
- (ग) परीक्षाको किसिम तोक्ने ।
- (घ) नियुक्तिका लागि सिफारिश गर्ने ।
- (ङ) पदपूर्ति सम्बन्धि अन्य आवश्यक कार्य गर्ने

११. योग्यताक्रम सूची तयार गर्ने: (१) उम्मेदवारहरूले दिएको लिखित परीक्षा, शारीरिक तन्दुरुस्ती र अन्तवार्तामा प्राप्त गरेको अंक समेतको आधारमा योग्यताक्रम सूची तयार गरी पदपूर्ति समितिले नियुक्तिका लागि सिफारिस पेश गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको पदपूर्ति समितिले नियुक्तिका लागि सिफारिस गर्दा कुल रिक्त पदको बढीमा पन्ध्र प्रतिशतसम्म योग्यताक्रम अनुसार वैकल्पिक उम्मेदवार राख्नु पर्नेछ । वैकल्पिक उम्मेदवारहरूले एक वर्षसम्म पनि नियुक्ति प्राप्त गर्न नसकेमा उक्त सूची स्वतः खारेज हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम सिफारिस गरिएका व्यक्तिहरूलाई पदपूर्ति समितिले नियुक्ति गर्ने अधिकारी समक्ष नियुक्तिका लागि पेश गर्नेछ ।

(४) नियुक्तिको लागि सिफारिश भएको मितिले पैंतीस दिनभित्र नगरपालिकाले निर्णय गरी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले नियुक्तिपत्र दिनु पर्नेछ ।

१२. जेष्ठताक्रम कायम गर्ने: (१) नगर प्रहरी सहायक निरीक्षकको जेष्ठताक्रम कायम गर्दा निजहरूले आधारभूत तालिममा प्राप्त गरेको अंकको आधारमा कायम गरिनेछ ।

(२) बहालवाला नगर प्रहरीको हकमा पदपूर्ति समितिले सिफारिश गरेको योग्यताक्रमलाई नै ज्येष्ठताक्रम मानिनेछ ।

१३. परीक्षणकालमा राखिने: (१) नयाँ नियुक्त गरिएका नगर प्रहरी कर्मचारीलाई छ/छ महिनाको करार सम्झौता गर्ने र एक वर्षको परीक्षणकालमा राखिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम करार सम्झौता भएको कुनै नगर प्रहरी कर्मचारीको काम सन्तोषजनक नभएमा निजलाई नियुक्ति गर्ने अधिकारीले अवकाश दिन वा करार सम्झौता रद्द गर्न सक्नेछ ।

१४. नियुक्ति बदर हुने अवस्था: नियुक्ति गर्ने अधिकारीले देहायको अवस्थामा नगर प्रहरी कर्मचारीको नियुक्ति बदर गर्न सक्नेछ:

(क) परीक्षणकालमा जिम्मेवारी बहन गर्न असक्षम देखिएमा वा आचरण सन्तोषजनक नभएमा,

(ख) नगर प्रहरी आधारभूत तालिममा असफल भई तोकिए बमोजिम मौका दिँदा समेत त्यस्तो तालिममा पर्न असफल भएमा,

(ग) नगर प्रहरी कर्मचारीमा यस ऐन वा यस ऐन अन्तर्गतको नियमावली बमोजिमको योग्यता नभएको वा नरहेको प्रमाणित भएमा ।

१५. शपथ ग्रहण: नगर प्रहरीले तोकिए बमोजिमको कार्यविधि र ढाँचामा शपथ ग्रहण गर्नु पर्नेछ ।

१६. पदाधिकार कायम रहने: देहायको अवस्थामा नगर प्रहरीको आफ्नो पदाधिकार कायमै रहनेछ:

(क) आफ्नो पदमा कामकाज गरिरहँदासम्म

(ख) विदामा बसेको अवधिभर

(ग) निलम्बनमा रहेको अवधिभर

(घ) नगरपालिकाद्वारा तोकिएको काम गरुन्जेलको अवधिभर

(ड) अन्य पदमा कायम मुकायम भई काम गरेको अवधिभर ।

परिच्छेद -४

आचरण सम्बन्धी व्यवस्था

१७. आचरण: नगर प्रहरीले देहाय बमोजिमको आचरण पालन गर्नु पर्नेछ:

- (क) प्रचलित कानून तथा नगरपालिकाको निर्णय, नीति नियमको पालन गर्नु पर्नेछ ।
- (ख) प्रहरीले पालन गर्नुपर्ने समय तथा आज्ञापालन लगायत अन्य अनुशासन सम्बन्धी कुरा पालन गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) कामको सिलसिलामा सुपरीवेक्षक वा सम्बन्धित माथिल्लो अधिकृतले दिएको आदेशको पालन गर्नु पर्नेछ ।
- (घ) नगरपालिकाका कर्मचारी, सेवाग्राही तथा नगरवासी प्रति सम्मान र आदर भाव राख्नु पर्नेछ ।
- (ङ) स्वच्छ चरित्र एवं आचरण युक्त हुनु पर्नेछ ।
- (च) ड्युटीमा खटिएको समयमा पान, गुटखा, सूतिजन्य पदार्थ वा मद्यपान गर्नु हुँदैन ।
- (छ) नगरपालिका वा कार्यालयको अहित हुने कुनै कार्य गर्नु गराउनु हुँदैन ।
- (ज) राजनीति वा राजनैतिक गतिविधि, धर्ना, जुलुसमा सामेल हुनु हुँदैन ।
- (झ) नियुक्ति भएको मितिले तीन महिनाभित्र तोकिएको ढाँचामा नगरपालिका समक्ष सम्पत्ति विवरण दाखिला गर्नु पर्नेछ ।
- (ञ) कार्यालयको पूर्व स्वीकृति नलिई कुनै किसिमको व्यापार व्यवसाय गर्नु हुँदैन ।
- (ट) कार्यालयको पूर्व स्वीकृति नलिई आफ्नो कर्तव्य पालनाको सिलसिलामा जानकारी हुन आएको कुनै पनि सूचना अधिकार प्राप्त व्यक्ति वा संस्था बाहेक अन्य व्यक्ति वा संस्थालाई जानकारी गराउनु हुँदैन । त्यसै गरी कार्यालयको अनुमति नलिई कुनै सञ्चार माध्यममा आफ्नो वास्तविक वा काल्पनिक नामबाट वा वेनामी कुनै लेख प्रसारण प्रकाशन गर्न गराउन हुँदैन ।
- (ठ) नगरपालिकाको नीति विपरीत नगरपालिकाको प्रतिष्ठामा आंच आउने गरी विचार व्यक्त गर्न वा सम्बाद, लेख रचना प्रकाशन गर्नु हुँदैन ।

- (ड) कुनै पनि राजनीतिक दलको निर्वाचनमा भाग लिन वा मत माग्न वा कुनै प्रकारले प्रभाव पार्न हुंदैन ।
- तर, कसैलाई मत दिएको वा दिने विचार गरेको कुरा प्रकट नगरी प्रचलित कानून बमोजिम आफ्नो मताधिकार प्रयोग गर्न बाधा पर्ने छैन ।
- (ढ) कुनै पनि राजनीतिक दल र सो संग सम्बन्धित संस्थाको सदस्य बन्न, राजनीतिमा भाग लिन, राजनीतिक संस्थालाई चन्दा दिन अथवा कुनै राजनीतिक संस्था वा आन्दोलनलाई सहयोग गर्न हुंदैन ।
- (ण) ठीक समयमा तथा नियमित रूपले कार्यालयमा हाजिर हुनुपर्नेछ र स्वीकृत गराएर मात्र विदामा बस्नु पर्दछ ।
- (त) नगर प्रहरीको माथिल्लो दर्जाको अधिकारीको अधिनमा रहि कार्य सम्पादन गर्नुपर्नेछ ।
- (थ) कार्यसम्पादनको सिलसिलामा कुनै अनुचित प्रभावमा पर्न वा पार्न हुंदैन ।
- (द) प्रचलित नेपाल कानूनको प्रतिकूल हुने गरी बालविवाह, बहुविवाह, अनमेल विवाहजस्ता विवाह गर्नु गराउनु हुंदैन ।
- (ध) नगर प्रहरी लैंगिक संवेदनशील हुनुपर्नेछ ।
- (न) आफूभन्दा माथिल्लो वा तल्लो तहका कर्मचारी उपर हातपात वा कुनैप्रकारको आक्रमण वा जोरजुलुम गर्न वा गराउन हुंदैन ।
- (प) आफूलाई तोकिएको जिम्मेवारी र कर्तव्य निष्पक्षता एवं निर्भीकता पूर्वक निर्वाह गर्नु पर्दछ ।

परिच्छेद — ५

सजाय र पुनरावेदन

१८. सजाय: उचित र पर्याप्त कारण भएमा नगर प्रहरी कर्मचारीलाई देहायको सजाय गर्न सकिनेछ:

- (क) नसिहत दिने वा प्रतिकूल राय लेख्ने ।
- (ख) शारीरिक थकाई हुने (फटिक) सजाय गर्ने ।
- (ग) तलब वृद्धि वा पदोन्नति रोक्का गर्ने ।
- (घ) तल्लो तहमा घट्टुवा गर्ने ।
- (ङ) लापरवाही गरी नगरपालिकालाई नोक्सानी भएको सम्पूर्ण वा आंशिक रूपमा तलब भत्ताबाट कट्टी गरी असुल गर्ने ।
- (च) भविष्यमा सरकारी सेवामा अयोग्य नठहरिने गरी नोकरीबाट हटाउने ।
- (छ) भविष्यमा सरकारी सेवामा अयोग्य ठहरिने गरी नोकरीबाट बर्खास्त गर्ने ।

१९. नसिहत दिने वा प्रतिकूल राय लेख्ने: नगर प्रहरी कर्मचारीले काममा साधारण लापरवाही गरेमा नसिहत दिन सकिनेछ । दुई पटकसम्म नसिहत दिँदा पनि निजले काममा लापरवाही गरेमा निजको चालचलन सम्बन्धी प्रतिवेदनमा प्रतिकूल राय लेखिनेछ ।

२०. तलब वृद्धि वा पदोन्नति रोक्ने: नगर प्रहरी कर्मचारीको काम सन्तोषजनक नभएमा सजाय गर्ने अधिकारीले निजको तलब वा पदोन्नति रोक्का गर्न सक्नेछ ।

२१. दर्जा र तलब घटाउने: कुनै नगर प्रहरी कर्मचारीलाई देहायको अवस्थामा सजाय गर्ने अधिकारीले तल्लो पद वा तल्लो टाइम स्केल वा त्यही टाइम स्केलको तल्लो स्केलमा ओराल्न सक्ने र नगरपालिकालाई हानि नोक्सानी पुऱ्याएकोमा सो समेत निजबाट भराउन सक्नेछ ।

- क) सन्तोषजनक काम नगरेमा ।
- ख) अनुशासनहीनता गरेमा ।
- ग) आचरण सम्बन्धी विनियम उल्लंघन गरेमा ।
- घ) नोकरीबाट अलग हुन झुठ्ठा कारण देखाएमा ।

- ड) दिएको आदेश निर्देशन नमानेमा वा कार्यान्वयन नगरेमा ।
- च) मनासिव कारण नभई वा विदा नलिई विदा बसेमा वा गैरहाजिर भएमा ।
- छ) लापरवाही गरेमा वा नियम आदेशको पालना नगरेमा ।

२२. नोकरीबाट हटाउने वा बर्खास्त गर्ने: देहायका अवस्थामा सजाय गर्ने अधिकारीले कुनै नगर प्रहरी कर्मचारीलाई नोकरीबाट हटाउन वा बर्खास्त गर्न सक्नेछ ।

- (क) अयोग्यताको कारणले आफ्नो पदीय जिम्मेवारी पूरा र दायित्व पूरा गर्न नसकेमा
- (ख) राजनीतिमा भाग लिएमा
- (ग) वरावर अनुशासनहीनताको काम गरेमा
- (घ) नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट अपराधी दोषी प्रमाणित भएमा ।
- (ङ) ड्यूटीमा भएको अवस्थामा वा नरहेको अवस्थामा वर्दीको पोशाक लगाई मादक पदार्थ सेवन गरी हिडेमा वा जथाभावी गरेमा
- (च) भ्रष्टाचार गरेमा
- (छ) आफ्नो पदको जिम्मेवारी अनुसार आचरण नगरेमा
- (ज) आचरण सम्बन्धी नियमहरू वरावर उल्लंघन गरेमा
- (झ) मनासिव कारण नभई वा विदा नलिई विदा बसेमा वा गैरहाजिर भएमा ।

२३. सजाय दिने अधिकारी: कार्यपालिका बैठकको निर्णय अनुसार नगर प्रहरीहरूलाई सजाय गर्ने अधिकार प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतमा रहने छ ।

२४. सजाय सम्बन्धी कार्यविधि: (१) नगर प्रहरी कर्मचारीलाई सजायको आदेश दिनु अघि कारवाही गर्न लागिएको उल्लेख गरी, हुन सक्ने सजाय समेत खुलाई सूचना दिई निजलाई आफ्नो सफाई पेश गर्ने मौका दिनु पर्नेछ ।

- (२) उफदफा (१) बमोजिमको सूचना दिँदा लगाइएका आरोप स्पष्ट रूपले किटिएको हुनु पर्नेछ । त्यस्तो नगर प्रहरी कर्मचारीले सजाय गर्ने अधिकारीले पन्ध्र दिनभित्र आफ्ना सफाइको र प्रस्तावित सजायको सम्बन्धमा लिखित स्पष्टीकरण पेश गर्नुपर्नेछ । तर,

- (क) भागी पत्ता नलागेको वा अरु कुनै कारणले सम्पर्क स्थापित गर्न असम्भव भएको नगर प्रहरी कर्मचारीको सम्बन्धमा यस ऐन वमोजिमको कार्यविधिको रीत पुन्याउनु पर्ने छैन ।
- (ख) नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट अपराधी प्रमाणित भइसकेको आधारमा कुनै नगर प्रहरी कर्मचारीलाई सजाय दिनुपर्ने भएमा सजाय गर्ने अधिकारीले निजलाई गर्न लागेको सजायको बारेमा सूचनासम्म दिनुपर्नेछ ।
- (ग) सफाई पेश गर्ने मौका दिन मनासिव नपर्ने भएमा सो कुराको टिप्पणी खडा गरी निर्णय भएमा त्यस्तो नगर प्रहरी कर्मचारीलाई सफाई पेश गर्ने मौका दिनु पर्ने छैन ।
- (३) सजाय गर्ने अधिकारीले आवश्यक ठानेमा स्वयम वा अन्य कुनै अधिकृतद्वारा जाँचबुझ गराउन सक्नेछ । जाँचबुझ गर्ने अधिकारीले आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित नगर प्रहरी कर्मचारी संग बुझी कारण सहित आफ्नो ठहरको प्रतिवेदन तथा भएको सबुद प्रमाण दाखिला गर्नुपर्नेछ ।
- (४) कुनै नगर प्रहरी कर्मचारी माथि लागेको कुनै अभियोगको जाँचबुझ गर्नुपरेमा सजाय गर्ने अधिकारीले जाँचबुझ समाप्त नहुन्जेल सो नगर प्रहरी कर्मचारीलाई निलम्बन गर्न सक्नेछ । तर यस्तो निलम्बनको अवधि ६ महिनाभन्दा वढी हुनेछैन ।
- (५) उपदफा (४) वमोजिम निलम्बन अवस्थामा रहेको नगर प्रहरी कर्मचारीलाई निजले पाउने तलब भत्ताको एक चौथाई दिइनेछ ।
- (६) कुनै फौजदारी अभियोगमा गिरफ्तार भई थुनिएको नगर प्रहरी कर्मचारी थुनिएको अवधिभर स्वतः निलम्बित हुनेछ ।
- तर,
- (क) निलम्बित कर्मचारी उपर लागेको अभियोग प्रमाणित नभई सफाई पाएमा निजले सो अवधिको चौथाइ तलब पाएको भए सो कट्टा गरी र नपाएको भए पुरै (तलब वृद्धि हुने भएमा सो समेत) पाउने छ । यदि कसुरदार ठहरिएमा निलम्बन भएका मितिदेखिको बाँकी तलब भत्ता पाउने छैन ।
- (ख) कुनै कर्मचारी नगरपालिकाको कामको सम्बन्धमा वा नेपाल सरकारबाट भएको कारवाहीको सिलसिलामा निलम्बन भएको नभई अरु नै कारणबाट निलम्बन रहन गएको रहेछ भने त्यसरी निलम्बन रहेको अवधिको तलब भत्ता पाउने छैन ।

२५. सजायको आदेश दिने: जाँचवृद्धको काम समाप्त भएपछि सम्बन्धित नगर प्रहरी कर्मचारीलाई निज संग स्पष्टीकरण मागिएको भए निजले तोकिएको समयभित्र स्पष्टीकरण नदिएमा वा निजले दिएको स्पष्टीकरण सन्तोषजनक नलागेमा सजाय गर्ने अधिकारीले सजाय दिन सक्नेछ र सजायको आदेशको एक प्रति निजलाई दिनुपर्नेछ ।
२६. पुनरावेदन सुन्ने अधिकारी: पुनरावेदन सुन्ने अधिकारी देहाय बमोजिम हुनेछ ।
- (क) दफा २३ बमोजिम प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले गरेको विभागिय सजाय उपरको नगरकार्यपालिका,
- (ख) दफा २३ बमोजिम नगर प्रहरी प्रमुखले गरेको विभागिय सजाय उपरको प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत
२७. पुनरावेदनको कार्यविधि: (१) दफा (२६) बमोजिम दिइएको सजायको आदेशमा चित्त नबुझी पुनरावेदन गर्ने कर्मचारीले आफ्नो नामबाट पुनरावेदन दिनुपर्नेछ ।
- (२) पुनरावेदन गर्ने व्यक्तिले पुनरावेदनमा आफ्नो सफाइको निमित्त जो भएको प्रमाण राखी शिष्ट भाषामा लेखिएको हुनुपर्नेछ । पुनरावेदनका साथमा जुन आदेशको विरुद्ध पुनरावेदन गरिएको हो सो आदेशको नक्कल पनि राख्नुपर्नेछ ।
- (३) सजायको सूचना पाएको पैतीस दिनभित्र पुनरावेदन दिनुपर्नेछ ।
२८. नगर प्रहरी सेवामा पुनर्वहाली भएपछि पुरा तलब भत्ता पाउने: कुनै नगर प्रहरी कर्मचारीलाई सेवाबाट हटाउने वा वर्खास्त गर्ने आदेश कुनै अदालत वा अधिकारीबाट रद्द भई निज सेवामा पुनर्वहाली भएमा सेवाबाट हटाइएको वा वर्खास्त गरिएको मितिदेखि पुनर्वहाली भएको मितिसम्मको पूरा तलब भत्ता र तलब वृद्धि पाउने भए तलब वृद्धिसमेत निजले पाउनेछ ।

परिच्छेद-६

विदा

२९. नगर प्रहरी कर्मचारीले पाउने विदा: (१) नगर प्रहरी कर्मचारीले देहाय बमोजिमका विदाहरू तोकिए बमोजिम पाउनेछ:

(क) भैपरी आउने र पर्व विदा

(ख) घर विदा

(ग) विरामी विदा

(घ) किरिया विदा

(ङ) प्रसुती विदा

(च) प्रसुति स्याहार विदा

(२) नगर प्रहरी कर्मचारीले अधिकारको रूपमा विदाको दावी गर्न पाउने छैन ।

(३) कामको अनुकूल हेरी विदा दिने अधिकारीले आफ्नो तजबीजबाट विदा दिन अथवा न दिन पनि सक्नेछ, साथै आवश्यक परेमा विदामा वसेको नगर प्रहरी कर्मचारीलाई निजको स्वीकृत विदा रद्द गरी बोलाई काममा लगाउन सक्नेछ ।

(४) विदा स्वीकृत गर्ने अधिकारी र कार्यविधि सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

३०. विदा नलिई गैर हाजिर नगर प्रहरी कर्मचारीलाई सेवाबाट हटाउन सकिने: (१) नगर प्रहरी कर्मचारीले यस ऐन वा यो ऐन अन्तर्गत बनेको नियमावली बमोजिम विदा स्वीकृत नगराई गैर हाजिर हुन पाउने छैन ।

(२) उपदफा (१) को उल्लंघन गरी गैर हाजिर हुने नगर प्रहरी कर्मचारीलाई नगरपालिकाले सेवाबाट हटाउन सक्नेछ ।

तर, निकास नहुदै विदा बसी पछि सो गैर हाजिर भएको अवधिको लागि विदाको निवेदन गरी सो विदा स्वीकृत भएमा यो नियम उल्लंघन गरेको मनिने छैन ।

परिच्छेद-७

विविध

३१. करारमा नियुक्त गर्न सकिने: (१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि रिक्त नगर प्रहरी पदमा यस ऐन बमोजिम स्थायी पदपूर्ति भै नआएसम्मको लागि नगर कार्यपालिकाको निर्णयानुसार करारमा नियुक्ति गरी काममा लगाउन यस ऐनको कुनै पनि कुराले बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन । नगर प्रहरी कर्मचारी पदपूर्ति गर्दा कार्यविधि वा मापदण्डले तोकिएबमोजिमको समावेशी सिद्धान्तको आधारमा गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम करारमा नियुक्त हुने नगर प्रहरी कर्मचारीको पारिश्रमिक, सेवाका शर्त तथा सुविधाहरू करार सम्झौतामा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछन् ।

(२) कार्यालयलाई नगर प्रहरीको सेवा आवश्यक छ भन्ने लागेमा निजको कार्य सम्पादनको आधारमा आवश्यकता अनुसार करार म्याद नवीकरण गर्न सकिनेछ ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कार्य सम्पादन स्तर संतोषजनक नरहेको नगर प्रहरीको करार म्याद कार्यालयले नवीकरण गर्ने छैन ।

(४) यस ऐनमा अन्यत्र जेसुकै लेखिएको भएता पनि करारमा नियुक्त नगर प्रहरीहरूको हकमा करार सम्झौतामा उल्लेख भएको सेवा सुविधा बाहेक बाकी सेवा सुविधा दिन नगरपालिका बाध्य हुने छैन ।

३२. कायम मुकायम मुकरर गर्न सकिने: (१) नगर प्रहरी सेवाका कुनै पदमा साधारणतया कायम मुकायम मुकरर गरिने छैन ।

तर, पद रिक्त रहेको अवस्था परी कार्यालयको दैनिक कार्य संचालन गर्न बाधा पर्न गएमा कायम मुकायम मुकरर गर्न सकिनेछ ।

(२) यस ऐन बमोजिम कायम मुकायम मुकरर गर्दा एकतह मुनिका कर्मचारीहरू मध्ये बढुवाको लागि योग्य भएका मध्येबाट सबै भन्दा जेष्ठ नगर प्रहरी कर्मचारीलाई मात्र कायम मुकायम मुकरर गरिनेछ ।

(३) कुनै नगर प्रहरी कर्मचारी जुन पदमा कायम मुकायम मुकरर भएको हो निजले

सो पदको दर्ज्यानी चिन्ह सहित सम्पूर्ण अधिकार प्रयोग गर्न पाउनेछ ।

(४) कुनै एक पदमा एक समयमा एकभन्दा बढी व्यक्ति कायम मुकायम वा कार्यवाहक मुकरर हुन सक्ने छैन ।

(५) रिक्त नगर प्रहरी पदमा कार्यपालिकाको निर्णय अनुसार प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले कायम मुकायम मुकरर गर्नेछ ।

३३. **पोशाक, चिन्ह आदि:** नगर प्रहरीको दर्ज्यानी चिन्ह, ब्याज, पोशाक, किसिम, सोको रंग तथा निजले धारण गर्ने सुरक्षा तथा सञ्चारका साधन कार्यालयले निर्णय गरे बमोजिम हुनेछ ।

३४. **संचार सेट:** नगर प्रहरीको कार्य सम्पादन प्रभावकारी बनाउन कार्यालयले आवश्यकता अनुसारका संचार सेट लगायतका साधन उपलब्ध गराउनेछ ।

३५. **निरीक्षण:** नगरपालिकाका प्रमुख वा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले नगर प्रहरीको ड्युटीको जुनसुकै बखत निरीक्षण गर्न र आवश्यक ठानेको निर्देशन दिन सक्नेछ ।

३६. **आवास:** नगर प्रहरीलाई ब्यारेक प्रणालीमा बस्ने गरी कार्यालयले आवश्यक व्यवस्था मिलाउन सक्नेछ ।

३७. **अन्य सुविधा:** (१) स्थायी नगर प्रहरी कर्मचारीको हकमा नगर प्रहरी सहायक निरिक्षक तथा जवानले सेवा अवधिभर सहायक स्तरको कर्मचारी भए बाह्र महिना बराबरको, नगर प्रहरी जवान भए अठाह्र महिना बराबरको र श्रेणी विहीन नगर प्रहरी भए एक्काइस महिना बराबरको खाइपाइ आएको तलब रकमसम्म उपचार खर्च बापत तोकिए बमोजिम पाउनेछ ।

(२) नगर प्रहरी कर्मचारीहरूको मासिक तलबबाट दश प्रतिशतका दरले हुन आउने रकम कट्टा गरी सो रकममा नगरपालिकाले शत प्रतिशत रकम थप गरी कर्मचारी सञ्चय कोषमा जम्मा गरिदिनेछ ।

३८. **पुरस्कार तथा प्रोत्साहन:** नगर प्रहरी कर्मचारीले आफ्नो कर्तव्य पालनको सिलसिलामा उल्लेखनीय एवं प्रशंसनीय ढङ्गले कार्य गरेमा निजलाई नगरपालिकाको निर्णयानुसार प्रोत्साहन वा पुरस्कार स्वरुप रकम, प्रशंसापत्र वा अन्य सुविधा वा सहूलियत उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

३९. **तालीम:** (१) नगरपालिकाले नगर प्रहरीलाई समय समयमा आवश्यक सुरक्षा सम्बन्धी तथा अन्य तालीमको व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

(२) तालीम सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

४०. विशिष्टकृत काममा खटाउन सक्ने: नगर कार्यपालिकाले नगर प्रहरी कर्मचारीलाई यस ऐनको अधिनमा रहि विशिष्टकृत काममा खटाउन सक्नेछ ।
४१. बाधा अड्काउ फुकाउ: (१) यस ऐनमा उल्लिखित व्यवस्था कार्यान्वयनमा कुनै समस्या वा द्विविधा उत्पन्न भएमा नगर प्रमुखले बाधा अड्काउ फुकाउने आदेश दिन सक्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम दिइएको आदेश नगर कार्यपालिकाको बैठकबाट एक महिनाभित्र अनुमोदन गराउनु पर्नेछ ।
४२. नियम, निर्देशिका, कार्यविधि बनाउन सक्ने: यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयनका लागि नगर कार्यपालिकाले आवश्यक नियम, निर्देशिका, मापदण्ड, कार्यविधि बनाउन सक्नेछ ।
४३. बचाउ तथा खारेजी: (१) यस ऐनमा लेखिए जति कुराको हकमा यसै ऐन बमोजिम र बाँकी कुराहरुमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

आज्ञाले,
जवान सिंह बम
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत